

Sygn. akt VII U 694/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 lutego 2018 r. w Warszawie

sprawy E. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o przeliczenie kapitału początkowego

na skutek odwołania E. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 27 marca 2017 r. znak: (...) oraz

z dnia 11 maja 2017 r. znak: (...)

1. umarza postępowanie w zakresie w jakim zaskarżona decyzja z dnia 27 marca 2017 została zmieniona przez decyzję z dnia 11 maja 2017 r.;
2. oddala odwołanie odnośnie decyzji z dnia 11 maja 2017 r.

UZASADNIENIE

E. Ś. w dniu 2 maja 2017 r. wniosła odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji z dnia 27 marca 2017 r., znak: (...). Odwołująca wniosła o ponowne przeliczenie przysługującej jej emerytury oraz ustalenie wysokości kapitału początkowego. Ubezpieczona wskazała, że była zatrudniona w (...) jako sprzedawca, a później jako kierownik podnosząc jednocześnie, iż listy płac uległy zniszczeniu (k. 2 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi

na odwołanie z dnia 20 czerwca 2017 r. wniósł o umorzenie postępowania na podstawie

art. 477⁽¹³⁾ k.p.c. w zakresie, w jakim zaskarżona decyzja z dnia 27 marca 2017 r. została zmieniona przez decyzję z dnia 11 maja 2017 r. oraz o oddalenie odwołania w pozostałym zakresie. Organ rentowy wskazał, że należy umorzyć postępowania w stosunku do pierwszej decyzji, gdyż z uwagi na wydanie decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, koniecznym było ponowne wydanie decyzji ustalającej wysokość emerytury odwołującej. Oddział stwierdził, że za okres zatrudnienia od dnia 4 lutego 1974 r. do dnia 31 grudnia 1977 r. w(...) odwołująca

nie przedstawiła dokumentów wskazujących na wysokość uzyskiwanego wynagrodzenia.

W związku z tym organ rentowy do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjął minimalne wynagrodzenie (k. 13 a. s.).

Odwołująca w piśmie procesowym z dnia 11 lipca 2017 r. wskazała, że na skutek złożenia do organu rentowego pięciu sztuk aktów urodzenia dzieci doliczono jej tylko 38,02 złotych (k. 18 a. s.).

Ubezpieczona na rozprawie w dniu 1 lutego 2018 r. rozszerzyła odwołanie na decyzję z dnia 11 maja 2017 r. oraz wskazała, że wnosi o przyjęcie za sporny okres wynagrodzenia wynikającego z ksiąteczki ubezpieczeniowej z ostatnich czterech lat, gdyż pracownicy otrzymywali stałą pensję wraz z premią od sprzedaży (k. 36 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zgodnie z odpisami skróconymi aktów urodzenia, dzieci odwołującej przyszedł na świat w dniach 11 maja 1979 r., 16 stycznia 1981 r., 15 maja 1985 r., 8 sierpnia 1986 r. i 16 marca 1993 r. (k. 3-7 a. s.).

E. Ś. w dniu 29 grudnia 2006 r. złożyła wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o ustalenie kapitału początkowego (k. 1 a. k. p., tom I).

Na skutek przedmiotowego wniosku organ rentowy wydawał decyzje z dnia 8 listopada 2011 r., 17 maja 2012 r. i 24 marca 2017 r., znak: (...) ustalające wysokość kapitału początkowego (k. 22, 24 i 29 akt ZUS).

E. Ś. w dniu 21 lutego 2017 r. złożyła również wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o przyznanie prawa do emerytury (k. 1 a. r., tom II).

Zgodnie z kserokopią legitymacji ubezpieczeniowej, odwołująca w okresie od dnia 4 lutego 1974 r. do dnia 31 grudnia 1977 r. była zatrudniona na stanowisku sprzedawcy w (...). Ubezpieczona ponadto w 1978 r. uzyskiwała przeciętny miesięczny zarobek brutto w kwotach 7360,00 złotych i 3680,00 złotych (k. 4 a. k. p., tom I).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał zaskarżoną decyzję z dnia 27 marca 2017 r., znak: (...), zgodnie z którą przyznał odwołującej emeryturę od dnia 3 marca 2017 r. w kwocie 800,19 złotych. Organ rentowy wskazał, że okres urlopu wychowawczego został uwzględniony zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w wymiarze 6 lat (k. 7 a. r., tom II).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał również decyzję z dnia 10 maja 2017 r., znak: (...). Organ rentowy uwzględnił odwołującej do ogólnego stażu pracy okresy składkowe w wymiarze 8 lat, 2 miesięcy i 18 dni oraz okresy sprawowania opieki nad dzieckiem jako okresy nieskładkowe w wymiarze 7 lat,

3 miesiące i 7 dni. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 471,75 złotych, zaś kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 61343,59 złotych.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów od dnia 16 sierpnia 1978 r. do dnia 2 września 1978 r., gdyż odwołująca przebywała na urlopie bezpłatnym oraz sprawowania opieki nad dziećmi od dnia 23 sierpnia 1981 r. do dnia

13 listopada 1983 r. przekraczającego długość przewidzianą w art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (k. 33-34 a. r., tom I).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał zaskarżoną decyzję z dnia 11 maja 2017 r., znak: (...), zgodnie z którą przeliczył emeryturę przysługującą odwołującej od dnia 3 marca 2017 r. na kwotę 846,36 złotych (k. 9 a. r., tom II).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym akt rentowych. Zawarte dokumenty nie były kwestionowane przez strony postępowania i stanowiły wysoki walor dowodowy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie E. Ś. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 27 marca 2017 r., znak: (...) skutkowało umorzeniem postępowania w zakresie, w jakim została ona zmieniona decyzją z dnia 11 maja 2017 r., znak: (...).

Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Sąd zważył, że w niniejszej sprawie wyrokowanie dotyczące decyzji z dnia 27 marca 2017 r. było niedopuszczalne. Należy wskazać, że organ rentowy po wydaniu kolejnej decyzji ustalającej wysokość kapitału początkowego odwołującej, był zobowiązany również wydać kolejną decyzję przeliczającą wysokość należnej jej emerytury. W związku z tym decyzja z dnia 27 marca 2017 r. przestała istnieć w obrocie prawnym, ponieważ została zastąpiona decyzją z dnia 11 maja 2017 r., której poprawność była przedmiotem rozważań w niniejszym postępowaniu.

Odwołanie E. Ś. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 11 maja 2017 r., znak: (...) jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Sąd ustalił, że zgodnie z przedmiotem sporu należało rozważyć, czy organ rentowy prawidłowo ustalił wysokość kapitału początkowego odwołującej, która miała bezpośredni wpływ na kwotę przyznanej jej emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”.

Sąd zważył, że kapitał początkowy ma być odtworzeniem kwoty składek na ubezpieczenie społeczne, opłaconych przed dniem 1 stycznia 1999 r. Zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury zostały określone w art. 15 ustawy emerytalnej, a wysokość kapitału początkowego, zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych, podstawy wymiaru świadczenia, współczynnika określonego przez proporcję wieku ubezpieczonego i ustawowo określonego wieku emerytalnego oraz stażu. Natomiast do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia uwzględnia się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z okresu ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o emeryturę lub z dowolnych 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku.

Sąd ustalił, że odwołująca nie kwestionowała co do zasady sposobu obliczenia przez organ rentowy wysokości należnego jej kapitału początkowego. Ubezpieczona wniosła o zaliczenie jej faktycznego wynagrodzenia, które osiągała od dnia 4 lutego 1974 r. do dnia 31 grudnia 1977 r. w (...) oraz podnosiła, że uzyskała niewspółmierną kwotę za wychowanie piątki swoich dzieci.

Zgodnie z art. 175 ust. 1 ustawy, postępowanie w sprawie ustalenia kapitału początkowego przebiega według zasad dotyczących ustalenia prawa do świadczeń przewidzianych w tej ustawie, co w szczególności dotyczy katalogu środków

dowodowych, jakie służą ubezpieczonemu w postępowaniu przed organem rentowym do wykazania zarówno stażu ubezpieczonego, jak i wysokości przychodów. Sąd zważył, że niektórzy ubezpieczeni mają problemy z dostarczeniem dokumentacji spełniającej rygorystyczne wymogi formalne i w konsekwencji nie są w stanie udowodnić okoliczności faktycznego polegania ubezpieczeniu, czy też wysokości przychodów. W dacie wydania przez organ rentowy spornej decyzji możliwość dowodzenia była ograniczona rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania

o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412) – które zmieniło rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania

o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz. 49 ze zm.).

Zgodnie z obowiązującym § 21 ust. 1 rozporządzenia, w sprawie postępowania

o świadczenia emerytalno-rentowe, środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wyjątek od tej powyższej zasady przewidziany został w § 28 ust. 1 rozporządzenia,

w myśl którego środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również poświadczona za zgodność z oryginałem kopie dokumentów stwierdzających stan zdrowia oraz dotyczących okresów składkowych i nieskładkowych, a także wysokości wynagrodzenia, przychodu, dochodu i uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, wydawane przez jednostki upoważnione do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy.

Sąd zważył, że w postępowaniu sądowym strona jest obarczona wykazaniem,

za pomocą dostępnych jej dokumentów, zasadności podnoszonych roszczeń. W związku

z tym należy stwierdzić, że na odwołującej spoczywał ciężar dowodowy wykazania rzeczywistej wysokości osiąganego wynagrodzenia w spornym okresie czasu. Zgodnie

z poglądami wyrażonymi przez orzecznictwo, „wszystkie składniki wynagrodzenia, które mają być przyjęte do podstawy wymiaru świadczenia muszą być wobec tego ustalone

w sposób pewny i niebudzący żadnych wątpliwości.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 29 września 2014 r., sygn. akt III AUa 2618/13) „Nie jest jednak możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość premii uzyskiwanej przez ubezpieczonego.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., sygn. akt I UK 36/07) „Wysokość świadczenia emerytalnego zależy od wysokości ustalonej podstawy wymiaru świadczenia i pozostaje w związku z wysokością uzyskiwanych niegdyś dochodów, dlatego do jego wyliczenia nieodzownym jest ustalenie rzeczywistych zarobków, jako decydujących o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenie społeczne. (...) Tylko dokumentacja (zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek) stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 9 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa 277/14)

Sąd zważył, że zaprezentowane tezy jednoznacznie wskazują na środki dowodowe, którymi może posłużyć się strona odwołująca w celu udowodnienia wysokości osiągniętych zarobków. Organ rentowy w niniejszej sprawie z uwagi na brak wystarczających dowodów

w sposób prawidłowy wyliczył wysokość kapitału początkowego ubezpieczonej w oparciu

o min. minimalne wynagrodzenie za okres jej zatrudnienia od dnia 4 lutego 1974 r. do dnia

31 grudnia 1977 r. w (...). Ubezpieczona w toku postępowania nie wniosła o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków ani nie legitymowała się żadnym dokumentem potwierdzającym wysokość osiąganego przez nią wynagrodzenia w spornym okresie czasu. Na rozprawie w dniu 1 lutego 2018 r. odwołująca wniosła o przyjęcie wynagrodzenia z książki ubezpieczeniowej z ostatnich czterech lat, ponieważ jej zdaniem pracownicy mieli stałą pensję wraz z premią uzależnioną od sprzedaży. Jednak jak wynika z orzecznictwa, nie można ustalić składników wynagrodzenia w sposób niepewny i niecisły. Ponadto obowiązujące przepisy prawa zabraniają ustalenia wynagrodzenia w oparciu

o poprzedzające lub następujące okresy pracy. Sąd zważył, że wysokość zarobków ubezpieczonej uzależniona była od otrzymywania przez nią premii od sprzedaży. W związku z tym niewiarygodnym byłoby przyjęcie, że odwołująca w spornym okresie wypracowała dokładnie taką samą liczbę sprzedaży i uzyskała taką samą wysokość premii. Sąd doszedł do przekonania, że odwołująca nie udowodniła w sposób należyty, aby pobierała ona wyższe wynagrodzenie za sporny okres, aniżeli minimalne przyjęte przez organ rentowy.

Sąd zważył, że w toku procesu na dwóch rozprawach odwołująca nie podnosiła kwestii związanej z nieprawidłowym wyliczeniem do wysokości kapitału początkowego okresów opieki nad dziećmi. Sąd jednak miał na uwadze w szczególności treść pisma procesowego z dnia 11 lipca 2017 r., w którym ubezpieczona wskazała, że organ rentowy doliczył jej tylko 38,02 złotych w związku ze złożeniem pięciu aktów urodzenia swoich dzieci. Odwołująca nie wykazała jednak, jaka kwota powinna zostać jej doliczona do wysokości emerytury ani nie wskazała żadnych uchybień, które jej zdaniem zawierałaby zaskarżona decyzja. Organ rentowy w decyzji ustalającej wysokość kapitału początkowego wskazał, że nie uwzględnił okresu sprawowania przez odwołującą opieki nad dziećmi od dnia 23 sierpnia 1981 r. do dnia 13 listopada 1983 r.

Zgodnie bowiem z art. 7 pkt 5 ustawy, okresami nieskładkowymi są okresy przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem:

- a) w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat,
- b) na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko.

Sąd zważył, że organ rentowy w sposób prawidłowy nie doliczył odwołującej spornego okresu sprawowania opieki nad dzieckiem, ponieważ w sposób tożsamy nie przedstawiła żadnego dokumentu świadczącego o spełnieniu przesłanki zawartej w art. 7 pkt 5 ustawy. Sąd dodatkowo doszedł do przekonania, że subiektywne stwierdzenie ubezpieczonej, jakoby organ rentowy błędnie doliczył do wysokości pobieranej przez nią emerytury jedynie 38,02 złotych, nie zostało w żaden sposób udowodnione. Odwołująca na etapie postępowania sądowego nie wносиła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego celem prawidłowości wyliczenia wysokości jej emerytury ani innych dowodów, które umożliwiłyby zmianę zaskarżonej decyzji w omawianym zakresie.

W związku z powyższym, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Zarządzenie: (...)

(...)